24.8.2020

Ympäristöministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 98/2020 vp)

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt ympäristöministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 98/2020).

Ympäristöministeriö esittää näkemyksenään maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n muuttamista koskevan liitelain 5 sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 229 ja 234 §:n osalta kunnioittavasti seuraavaa.

1.1 Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen MRL 161 §

Hallituksen esityksen HE 98/2020 kohdassa 3.13 todetaan: ”Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28 luku sisältää säännökset telekaapelien, radiomastojen ja tukiasemien sekä niihin liittyvien laitteiden sijoittamisesta. Maankäyttö- ja rakennuslain yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista koskeva 161 § puolestaan sisältää soveltamisalaa koskevan rajauksen, jonka mukaisesti telekaapelien sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle säädetään tietoyhteiskuntakaaressa (nyk. laki sähköisen viestinnän palveluista). Lain 229 §:n 1 momentin mukaisesti teleyrityksellä on 28 luvussa säädetyin edellytyksin oikeus sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palveleva 1) telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväs; 2) matkaviestinverkon radiomasto tukiasemineen ja niihin liittyvä laite, kaapeli ja vähäinen rakennelma; 3) matkaviestinverkon tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli”.

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n 6 momentin mukaan: ”Telekaapeleiden sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle kiinteistölle säädetään tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 28 luvussa”.

Hallituksen esityksellä HE 98/2020 vp maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti: ”Telekaapeleiden, tukiasemien ja radiomaston sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle kiinteistölle säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 28 luvussa. Telekaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 a §:ssä”.

Ympäristöministeriö katsoo, että kyseessä on tarpeellinen informatiivisen viittauksen tarkistus.

1.2 Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 229 §

Hallituksen esityksen kohdassa 3.13 todetaan: ”Lain 229 §:n 3 momentin mukaisesti 1–2 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen, jollei sijoittamisesta ole sovittu

kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa. Sijoittamisesta sopiminen on kuitenkin ensisijainen tapa sopia sijoittamisesta ennen kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi viemistä. Lain 28 luvun sääntelyllä voidaan nähdä olevan merkitystä sopimusneuvottelujen edistämisessä. Kuitenkin kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätös sijoittamisesta on viimesijainen menettely, jos asiassa ei päästä maan tai rakennuksen omistajan kanssa sopimukseen. Tarkemmat säännökset sijoittamisesta ja sen edellytyksistä tilanteissa, joissa ei päästä sopimukseen sisältyvät 28 luvun sääntelyyn".

Pykälän 229 pykäläkohtaisten perustelujen mukaan: "Ehdotetun uuden 2 momentin mukaan muualla laissa edellytettyä lupaa ei tarvittaisi 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tukiaseman sijoittamiseen, elleivät arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten, rakennelmien tai alueiden suojeluun, taikka yleiseen turvallisuuteen liittyvät syyt sitä edellytä…Esimerkiksi luonnonsuojelulaki (1096/1996), muinaismuistolaki (295/1963), laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) ja vesilaki (587/2011) voivat asettaa rajoituksia pienalueen liityntäpisteen sijoitukseen".

Ympäristöministeriö pitää ehdotettua sääntelyä onnistuneena tapana panna täytäntöön teledirektiivin 57 artikla, sillä huomioon on otettu sopimisen ensisijaisuus sijoittamisessa sekä maankäyttö- ja rakennuslain hengen mukaisesti tarve varmistaa arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten, rakennelmien tai alueiden suojelu tai yleiseen turvallisuuteen liittyvät seikat.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on vireillä ja valmistelun edetessä on mahdollista, että esimerkiksi rakennus ja rakennelma termeinä korvataan termillä rakennuskohde.

1.3 Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 234 §

Perustelujen kohdan 3.13. mukaan: "Lain 234 §:n mukaisesti telekaapelia, radiomastoa ja tukiasemaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti eikä siten, että vaikeutetaan voimassa olevan maakunta- tai yleiskaavan toteuttamista. Sijoittaminen ei myöskään saa vaikeuttaa kaavojen laatimista. Lisäksi sijoittamisen edellytyksenä 234 §:n 2 momentin mukaisesti on, ettei sijoittamista voida muutoin järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Sijoittamisesta päätettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei kiinteistölle ja rakennukselle aiheuteta tarpeetonta haittaa. Säännöksen mukaisesti telekaapelin, radiomaston ja tukiaseman sekä niihin liittyvien laitteiden sijoittamisesta ja kunnossapidosta ei saa aiheutua sellaista haittaa tai vahinkoa kiinteistön käytölle ja rakennukselle, joka on kohtuullisin kustannuksin vältettävissä. Lisäksi telekaapeli on lain 234 § 3 momentin mukaisesti mahdollisuuksien mukaan sijoitettava maantielaissa (laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä 503/2005) tai kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) tarkoitetulle yleiselle alueelle".

Pykäläkohtaisten perustelujen mukaan: "Ehdotettu 4 momentin muutos on tekninen ja sillä täsmennettäisiin lain uudistuksessa päivitetty nimi laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005)".

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että laissa säilyy säännös, jonka mukaan telekaapelia, radiomastoa ja tukiasemaa ei tulevaisuudessakaan saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti taikka vaikeuttaen voimassa olevien kaavojen toteuttamista tai uusien kaavojen laatimista.